

DATOS IDENTIFICATIVOS

Lexicoloxía e fraseoloxía da lingua galega

Materia	Lexicoloxía e fraseoloxía da lingua galega			
Código	V01G400V01904			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Soto Andión, Xosé			
Profesorado	Soto Andión, Xosé			
Correo-e	xsotoandion@uvigo.es			
Web	http://http://webh03.webs.uvigo.es/category/profesorado/			
Descrición xeral	Esta materia aborda a estruturación e organización do léxico galego así como a lexicografía e fraseoloxía galegas. A partir de aquí o alumno estuda as unidades léxicas e os campos léxicos, as relacións paradigmáticas e sintagmáticas de significados, a sinonimia, homonimia e polisemia, a elaboración e tipos de dicionarios galegos, e as unidades fraseolóxicas do galego coas súas propiedades e características.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
CG4	Mellora da capacidade de comunicación en español, galego e portugués en diferentes contextos profesionais, traballando as destrezas de comprensión e expresión orais e escritas.
CG7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarias.
CG8	Capacidade para participar en debates e actividades de grupo e organizalos, desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico.
CE1	Perfecto dominio instrumental das linguas galega, española e portuguesa.
CE2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.
CE5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.
CE8	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da lingüística.
CE17	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.
CE19	Capacidade para avaliar criticamente a bibliografía consultada e encadrala nunha perspectiva teórica.
CT1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
CT5	Capacidade de xerar novas ideas.
CT8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
CT10	Capacidade de análise e síntese.
CT11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer a estrutura e organización do léxico galego.

CB1 CG1 CE1 CT2
CB5 CG4 CE2 CT5
CG7 CE5
CG8 CE8
CE17

Comprender e aplicar os principais conceptos da análise léxico-semántica.

CB1 CG1 CE1 CT1
CB2 CG4 CE2 CT2
CB5 CG7 CE5 CT5
CG8 CE8 CT8
CE17 CT10
CE19

Coñecer e utilizar as principais obras lexicográficas galegas.

CB1 CG1 CE1
CB2 CG4 CE2
CB5 CG7

Saber delimitar e caracterizar as unidades fraseolóxicas e terminolóxicas en galego.

CB1 CG1 CE5 CT11
CB2 CG7 CE8
CB5

Contidos

Tema

1. A lexicoloxía	1.1. Definición e límites 1.2. Relación con outras disciplinas lingüísticas: semántica, lexicografía, sintaxe...
2. As unidades léxicas	2.1. Morfemas e palabras 2.2. Os campos léxicos. Tipoloxía 2.3. As clases léxicas.
3. Relacións paradigmáticas e sintagmáticas de significados	3.1. Sinonimia, hiponimia, homonimia, polisemia, antonimia... 3.2. As combinacións de lexemas
4. Clasificación do léxico	4.1. Léxico e dicionarios 4.2. Macroestrutura e microestrutura 4.3. A definición lexicográfica 4.4. As terminoloxías
5. Unidades fraseolóxicas	5.1. Definición e tipos (paremias, locucións, fórmulas...) 5.2. Características e uso 5.3. Principais problemas de aprendizaxe

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos científicos	0	3	3
Resolución de problemas	8	8	16
Traballo tutelado	5	15	20
Lección maxistral	30	60	90
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	4	6
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	4	6
Traballo	1	7	8
Observación sistemática	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos científicos	Asistencia do alumnado a un ou dous eventos como conferencias e charlas relacionados cos contidos da materia. Poden xustificarse problemas de asistencia por mor de conciliación.
Resolución de problemas	Realización semanal ou quincenal de exercicios e práctica de problemas relacionados cos diversos contidos da materia como son os campos léxicos, as relacións léxicas, os problemas de lexicografía e de uso e aprendizaxe de unidades fraseolóxicas, etc.
Traballo tutelado	Elaboración dun traballo longo ou no seu lugar de pequenos traballos relacionados cos contidos da materia, cuxa temática e contidos precisos se discutirán co alumnado presencial e semipresencial, ben sexa nas aulas ben sexa a través de fatic, tendo en conta para isto a conciliación.
Lección maxistral	Explicación dos contidos da materia por parte do profesor y resolución das dúbidas de comprensión pertinentes. Tamén para alumnado semipresencial. Poden xustificarse problemas de asistencia por mor de conciliación.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Lección maxistral	Explicación dos temas do programa e clarificación das dúbidas e dificultades que se deriven da súa deficiente comprensión. O alumnado presencial e sobre todo o semipresencial poderá botar man das titorías, faitic, correo electrónico, grupos de aprendizaxe virtual e outros procedementos de aprendizaxe non presencial, con flexibilidade por mor de conciliación xustificada. Recoméndase ao alumnado o emprego regular destes medios para a mellor comprensión e asimilación dos contidos da materia.
Resolución de problemas	Resolución dúbidas e dificultades que xurdan da realización de problemas e exercicios relacionados cos contidos da materia. O alumnado presencial e sobre todo o semipresencial poderá botar man das titorías, faitic, correo electrónico, grupos de aprendizaxe virtual e outros procedementos de aprendizaxe non presencial para realizar os diferentes problemas e exercicios da materia. Recoméndase ao alumnado o emprego regular destes medios para a mellor comprensión e asimilación dos contidos da materia.
Traballo tutelado	Guía, orientación e resolución de problemas sobre a elaboración e presentación de traballos escritos tutelados. O alumnado presencial e sobre todo o semipresencial poderá botar man das titorías, faitic, correo electrónico, grupos de aprendizaxe virtual e outros procedementos de aprendizaxe non presencial. Recoméndase ao alumnado o emprego regular destes medios para a mellor comprensión e asimilación dos contidos da materia.
Probas	Descrición
Traballo	Indicación, explicación e corrección de traballos e proxectos realizados polo alumnado. O alumnado presencial e sobre todo o semipresencial poderá botar man das titorías, faitic, correo electrónico, grupos de aprendizaxe virtual e outros procedementos de aprendizaxe non presencial. Recoméndase ao alumnado o emprego regular destes medios para a mellor comprensión e asimilación dos contidos da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Resolución de problemas	Realización de exercicios e de problemas relacionados cos contidos da materia.	5	CB1 CB2 CB5	CG1 CG4 CG7	CE1 CE2 CE5 CE8 CE17 CE19	CT1 CT2 CT5 CT8 CT10 CT11
Traballo tutelado	Elaboración de pequenos traballos sobre diversos contidos do programa.	10	CB1 CB2 CB5	CG1 CG4 CG7 CG8	CE1 CE2 CE5 CE8 CE17 CE19	CT1 CT2 CT5 CT8 CT10 CT11
Lección maxistral	Asistencia para a preparación das diferentes probas e traballos, que incluírá os temas explicados e a súa aplicación práctica mediante exercicios e traballos	5	CB1 CB2 CB5	CG1 CG4 CG7	CE1 CE2 CE5 CE8 CE17 CE19	CT1
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas sobre os contidos do programa.	60	CB1 CB2 CB5	CG1 CG4 CG7	CE1 CE2 CE5 CE8 CE17 CE19	CT1 CT2 CT5 CT8 CT10 CT11
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de pequenas probas sobre diversos contidos do programa	10			CE8	CT1
Traballo	Elaboración e presentación dalgún traballos sobre algún aspecto dos contidos do programa.	10	CB1 CB2 CB5	CG1 CG4 CG7 CG8	CE1 CE2 CE5 CE8 CE17 CE19	CT1 CT2 CT5 CT8 CT10 CT11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Convocatoria 1: na primeira edición de actas (xaneiro/maio), o estudiantado será avaliado ben mediante o sistema de avaliación continua, con asistencia a clase (é un dereito, non un deber) dun mínimo do 80% a través da realización de exames, probas, exercicios, traballos, ben mediante o sistema de avaliación única, que consistirá na realización dun exame en data marcada polo calendario oficial aprobado en xunta de FFT. A última proba do sistema de avaliación continúa

coincidirá co exame oficial marcado para o alumnado de avaliación única. Por problemas xustificados de conciliación ou enfermidade podería flexibilizarse a porcentaxe de asistencia a clase para alumnado presencial así como algunhas datas de exames e entrega de traballos para todo o alumnado.

Convocatoria 2: na segunda edición de actas (xullo), o estudantado tanto de avaliación continua coma única deberá realizar un único exame, en data marcada polo calendario oficial aprobado en xunta de FFT, no que dea conta das competencias adquiridas e do seu coñecemento dos contidos da materia. Nesta convocatoria o estudantado examinarase só das partes que teña suspensas, sempre que non superen o 50% do total dos contidos. De se superar esta cifra, o estudantado debe examinarse da totalidade dos contidos. En posteriores convocatorias, cómpre recuperar a totalidade da materia. Por problemas xustificados de conciliación podería flexibilizarse a porcentaxe de asistencia a clase para alumnado presencial así como algunhas datas de exames e entrega de traballos para todo o alumnado

O alumnado semipresencial debería asistir a un mínimo de tres clases e tres titorías, se ben a presencialidade (física ou en campus remoto) unicamente é necesaria para a realización de exames escritos ou orais. Este estudantado poderá realizar as probas correspondentes ao sistema de avaliación continua ou presentarse a un exame de avaliación única en data marcada polo calendario oficial aprobado en xunta de FFT. Tocante a partes aprobadas ou suspensas, aplícase o mesmo criterio indicado anteriormente para o resto do estudantado e hanse ter en conta os problemas de conciliación cando estean xustificadas.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

De Miguel, E. (ed.), **Panorama de la lexicología**, 1ª, Ariel, 2009

Domínguez, Mª J. et al. (eds.), **Lexicografía de las lenguas románicas. Aproximaciones a la lexicografía moderna y contrastiva**, 1ª, De Gruyter, 2014

Ettinger, S., **Alcances e límites da fraseodidáctica. Dez preguntas clave sobre o estado actual da investigación**, *Cadernos de Fraseoloxía Galega*, 10. Xunta de Galic, 2008

Feixó, X. (coord.), **Diccionario fraseolóxico Séc. XXI castelán-galego e de correspondencias galego-castelán**, 1ª, Galaxia/Do Cumio, 2007

Freixeiro, X. R., **Gramática da lingua galega III. Semántica**, 1ª, A Nosa Terra, 2006

González, E. et al. (eds.), **A lexicografía galega moderna: recursos e perspectivas**, 1ª, ILG/CCG, 2009

Losada, C. et al., **Para dar trella. Manual práctico de fraseoloxía galega**, 1ª, Xunta de Galicia, Centro Ramón Piñeiro, 2017

Porto Dapena, J. A., **Manual de técnica lexicográfica**, 2ª, Arco Libros, 2004

Porto Dapena, José Álvaro, **La definición lexicográfica**, 1ª, Madrid: Arco/Libros, 2014

Bibliografía Complementaria

Baranov, A. / D. Dobrovol'ikij, **Aspectos teóricos da fraseoloxía**, 1ª, Xunta de Galicia, Centro Ramón Piñeiro, 2009

Burger, H. et al., **Phraseology. An International Handbook of Contemporary Research**, 1ª, De Gruyter, 2007

García, R. (dir.), **La lexicologie en Espagne. De la lexicographie à la lexicologie**, 1ª, Cahiers de Lexicologie, 104, 2014

Lara, L. F., **Curso de lexicología**, 1ª, El Colegio de México, 2006

Mellado, C. et al., **La fraseología del siglo XXI. Nuevas perspectivas para el español y el alemán**, Frank Time, 2010

Roggenbuck, S. / V. Ballero, **Introducción a la lingüística sincrónica**, 1ª, Narr Verlag, 2010

Santamarina, A., **Diccionario de diccionarios 3**, 1ª, ILG/Fundación Barrié, 2003

Soto Andión, Xosé, **O tratamento da construción nos dicionarios de unidades léxicas**, 1ª, Arco/Libros, 2004

Svenson, B., **A Handbook of Lexicography: The Theory and Practice of Dictionary-Making**, 1ª, Cambridge University Press, 2009

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Morfoloxía da lingua galega/V01G400V01901

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua: Fundamentos gramaticais do galego e do español I/V01G400V01101

Lingua: Fundamentos gramaticais do galego e do español II/V01G400V01202

Lingua e comunicación oral e escrita: galego/V01G400V01301

Outros comentarios

A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un cero nesa proba. Alegar descoñecemento do que é o plaxio non eximirá o alumnado da súa responsabilidade nesta cuestión.

Facilitarase nova bibliografía nas clases e mais a través de Faitic.

A avaliación terá en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.

Recoméndase o manexo frecuente de fondos e recursos da biblioteca.

As porcentaxes de asistencia a clase e as datas de entrega de traballos ou exames poden flexibilizarse por mor de problemas xustificadas de conciliación.

É responsabilidade do alumnado consultar os materiais e as novidades da materia a través da plataforma Faitic así como a de coñecer as datas nas que terán lugar as correspondentes probas de avaliación.

Os estudantes de intercambio deben posuír un nivel B2 de galego para o adecuado seguimento da materia.

Os mencionados comentarios e recomendacións hanse de aplicar ao alumnado semipresencial, que unicamente ten esixida a presencialidade para exames escritos ou orais.

Plan de Continxencias

Descrición

Na modalidade mixta, na que unha parte do estudantado permanecerá na clase, seguindo o resto do estudantado as clases dun modo preferentemente síncrono ou asíncrono dependendo da ferramenta que mellor se adapte a cada unha, as metodoloxías, a atención personalizada e a avaliación serán as mesmas que as da modalidade presencial, adaptando os grupos e quendas para cumprir coa normativa sanitaria.
